

Олена Галай

старший викладач

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА У КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОСТІ

Ключові слова: полікультурна освіта, соціокультурна компетенція, національні цінності, загальнолюдські цінності, педагогічні заклади освіти, планетарне мислення.

Найважливішою закономірністю розвитку сучасного суспільства є зближення країн та народів та посилення їхньої взаємодії. Використовуючи термінологію ЮНЕСКО, величезний світ, в якому налічується близько двох тисяч народів та більше ніж двісті країн, перетворюється в «глобальне селище». Глобалізацію світу не можна розцінювати лише як позитивне явище. Справді, вона об'єднує різні сфери діяльності людей з усіх країн, чим сприяє прискоренню науково-технічного прогресу. Крім того, руйнуються історичні та культурні бар'єри між народами. З іншого боку, виникла реальна загроза стирання етнічної та культурної самобутності народів. А прагнення захищати та зберегти свою культуру часто призводить до суперечок та конфліктів.

Протиріччя, які несе в собі глобалізація, не могли не відобразитися і на сфері освіти. Адже саме в закладах освіти молодь проходить підготовку до життя в полікультурному середовищі. Тут формуються вміння спілкуватися та співпрацювати з представниками різноманітних національностей. Тому перед освітянами стоїть нелегке завдання – поряд з розвитком своєї національної культури виховувати в дітях повагу до інших народностей та викорінювати негативне ставлення до них.

Сучасні соціальні реалії ставлять проблему якісно нової підготовки педагогічних кадрів, яка має здійснюватися у більш широкому розрізі рішення глобальних проблем сьогодення. Це, в свою чергу, передбачає формування в процесі навчання таких видів компетенцій, як соціальна та полікультурна. На

думку Савченко О.Я., „полікультурна компетенція стосується розуміння несхожості людей, взаємоповаги до їх мови, релігії, культури. Сучасний вчитель повинен одночасно усвідомлювати себе носієм національних цінностей і мати планетарне мислення" [1;2]. Ефективне формування вказаних компетенцій ми вбачаємо в активізації гуманітарної освіти, зокрема, необхідності оволодіння іноземними мовами.

Національна концепція іншомовної освіти базується на інтегрованому навчанні іноземної мови та культурі носіїв цієї мови. Основна мета такої освіти – навчити мові через культуру, а культурі – через мову. Тому полікультурна освіта має стати пріоритетною для сучасної національної школи, а вчителі зі сформованою полікультурною компетенцією покликані здійснювати її. Показниками такої компетенції, на нашу думку, є: стійкі моральні орієнтири, усвідомлення себе носієм національних цінностей, повага до мови, культури та надбань інших націй, планетарне мислення. Під планетарним мисленням ми розуміємо усвідомлення цілісного, взаємодіючого навколишнього світу, що передбачає цілковито новий погляд на нього, а також на його проблеми.

Отже, перед сферою освіти України лежить велика відповідальність: інтегрувати до світового освітянського простору з одного боку, але при цьому не втратити своєї самобутності. Тому, на наш погляд, необхідні умови для реалізації засад полікультурної освіти у вищих педагогічних закладах освіти є наступні:

- обов'язкове полікультурне та полілінгвістичне навчання;
- комунікативно-діяльнісний підхід в процесі вивчення іноземної мови;
- орієнтація на загальнолюдські цінності, що є спільними для всіх народів;
- використання новітніх технологій та засобів масової комунікації.

Як бачимо, соціокультурний підхід до гуманітарної освіти полягає в тому, що навчання іноземним мовам виступає як засіб міжкультурної взаємодії та

інструмент пізнання світової культури та духовної спадщини країн, мови яких вивчаються. Це є дієвим способом досягнення міжкультурного порозуміння. Це необхідно враховувати при підготовці майбутніх вчителів іноземної мови, адже суспільство в своєму розвитку повністю залежить від підготовки організатора та керівника навчально-виховного процесу – вчителя, вихователя, керівника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Савченко О.Я. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів / О.Я.Савченко // Початкова школа. – 2001. – №7. – С.1-4.
2. Сафонова В.В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций / В.В. Сафонова. – Воронеж: Истоки. – 1996. – 168с.
3. Language Learning, Teaching, Assessment // A Common European Framework of Reference / Council of Europe, Education Committee, -- 1998. – Strasbourg. – 224p.